

15 FOUR

ՕՐԱԹԵՐԹ

15 ФУРУЗ

[illegible]

U.29.U.356

၇၂၅၂၀၇၆၀၇၆၀၇၆

1541 1542

Գ Բույրախ

քան Աշտարակեցին ո՛չ թէ մի-
 ինիստու Ներսիսեան դպրոցն
 ինց աղգին և Նրանով տնդը-
 ատելի երախտադ խառնթեան
 անաղաւ , այլ ինքն ուսուցիչ
 դիտացաւ . անխոնջ՝ աշակեր-
 իւր ժամանակի խեղահատե
 աստղութիւնն : Մատթէոս
 անդնուպօլսեցին մեր հայ
 ի եղբայրներին տէր և իրա-
 ւ կարգեց իւրեանց զաւա-
 քէ և դատարակութեան դոր-
 քը և գրաւ որ կանոններով կեանք
 մին ոլութիւն պարզ եւեց դպրո-
 ւան հաստատութեանց , Գէորգ-
 արղն սուրբ Եջմիածնի ճեմա-
 ւով հեռաւոր և մերձաւոր Հա-
 յարարեցութեան , յօդակապն
 նուիրական տաճարին հետ
 աւել ամրապնդեց : Այժմ
 անդամանքներն փոխառած են
 ճարտեւշտ կարիքներն շատա-
 ւեց ապա և այդ հանգամանաց
 հանջներին համաձայն ընա-
 ւելութիւն պէտք է առնենք , որ-
 լի եղածներն պահպանելով
 տղերքձ ապագայ կաթողիկոսն
 ովք զանայ իւր ձեռքերն առա-
 ճեաւոր ազգայնաց պաշա-
 ւութեան կարկառել , յիշե-
 անակիտ Հայրապետութիւնն
 իւր միայն Եջմիածնի վանահայ-
 րութիւն և Ռուսաստանի վիճակ-
 լայն կառավարութիւն՝ մեղանկ
 անքն ձեռնհաս կը լինէին այդ
 արքերն սրբութեամբ կառա-
 ճըք թոյց որովհետեւ Պարսկաս-
 անի Հայոց օտար քարոզիչնե-
 րէ և քիչ կորցեն , և այն

Նոր սարսափեր են դառնում մ աշ-
դի հոգեւոր գլխայ համար, վա-
րձնայոյ բնարեցէ՛ք այնպիսի մի-
անձն որ իւր բազմակոյմանի հըմ-
տութեամբ , առաջնորդական
հանճարով , յըջանկառ խորագի-
տութեամբ են աղգեցել կառա-
վարութեամբ կարողանայ պատ-
կել հայ հասարակութեան յոյ-
սերն :

Այս բանախօսութիւնից յետոյ Նորին Բարձր Սրբազնութիւնն վերստին յիշատակեց իւր ամսոյս Յին Վեհաբանում արած առաջարկութիւնքն, ապա ստեւնադպիրն կարդաց Ռուսաստանի Տաճկաստանի, Պարսկաստանի և Սարաթաստանի հայ եպիսկոպոսների անուանական ցանկն՝ որոնք կարող կը լինին իբրեւ հայրապետական ընտրելիներ քուէարկուիլ Ամիջնագէտ առանց մի նշմարելի տարածայնութեան ընտրուեցան չորս կանգիտատներ Սրբազան Ներսէս պատրիարք, իորմեան Մկրտիչ արքեպիսկոպոս Մուրադեանց Անդրիսեդեկ արքեպիսկոպոս և Խաչի պատրիարք Նրուսագէմի և վերջին աշխարհական պառզամա սրիցն ըսկըսած մինչեւ նախագահն կարգաւ իսրեանց ստորագրութեամբ վաւերացրին այդ ընտրելիներին ցանկն։ Կարգացուցին հեռագրով ուղարկված ընտրողական թղթերն, որպէսզի ձայներն բարդուին իւրաքանչիւր մի ընտրելի վերայ։ Տէր ատենադպիրն և պ. Պրօկուրօրն ամենայն երկայնմտութեամբ պահպանեցին գեղեցիկ կարդապահութիւն և օրինաց տրամադրութիւն։ Թէպէտ և ինչպէս այսօր նոյնպէս և նախընդաց օրերու մ'ամսնաւոր դէպքեր տեղի ունեցան անհասկացողութեան պատճառաւ, սակայն

Ժողովի խոհեմ կառավարութիւնն
խանդարելու միջնագէտի նշանա-
կութիւնն չ'ստացան, և ես զանց
եմ Խանութ, խաշտակել նորանց,
Նախընթաց դործարութիւններէց
յետոյ Ժողովն արձակեց Սրբա-
զան Տեղապահն, գրեթէ բոլորե-
քեան Ժողովեցան վեհարան
սուրճ վախելելու, ապա Ժամն մէ-
կին զինի կէս առաք միաբանու-
թեամբ ճաշեցին՝ հետեւեալ ա-
ռաք թողնելով վերջնական բնա-
րդութիւնն:

Ամսոյս Գին վաղ քաջ առաւ
ւտտեան 7 ժամին հեռագիր ըս-
տացուելով Ներսէս Պատրիարքից
որով նա դարձեալ սնդում է իւր
հրաժարովն, Սրբազան տեղա-
կալն վայր մի վարանելով՝ այս ա-
ւուր ընտրական գործադրութիւնն
վաղուան իմոյնել տրամադրուեց
և ոմանց աշխարհական պատգա-
մաւորաց պատմելով հրաւիրեց
նրանց առանձին տեսակցութիւն-
ներ կազմելով՝ մէկ որոշ եզրա-
կացութեան յանդիւ : Արտակարգ
նիստ կազմուելով վեհարանում ու-
րաշխեց առանց յետաձգելու ընտ-
րողութիւնն այդ՝ հեռագիրն ևս
առաջարկել ժողովի վրճուին : 40
ժամին նիստը բացուելով եկե-
ղեցւում՝ վերստին կարգացուեց
Ներսէսի հրաժարագիրն և հե-
ռագիրն, զորս դարձեալ մերժեց
ժողովն բացարձակ ձայնից ա-
ռաւելութեամբ : Դորանից յետոյ
32 ներկայ ներկայ եղող ձայնա-
տուներէ 27 ընտրողականով Ներ-
սէս սրբազան արքեպիսպիսկոս-
պոսն համարուեց կաթողիկոսա-
կան առաջին ընտրելի, իսկ Մել-
քիսեդեկ դերապատիւ եպիսկո-
պոսն 49 ձայնով կանգնատու :
Շատ ուրախ տպաւորութեան
ներքոյ ժողովն արձակուեց : Տա-
ճարի գաւթում անհամդարա րս-

պատուդ բազմամիւ մերազդէիք ու
բոտածայն կեցցէներով հանդի-
պելչին բոբի համբաւն ե խոհա-
կան ժողովականներն: Այսպէս
ահա՛ մի եւ կէս ամեայ առ կախ
մնացած ազգային եկեղեցական
մեծ խնդիրն ու արտեցաւ առկախ
հրաժարական արձակոյ ներքիսի
ընտրութեամբ: Տեսնենք ապա-
գան ինչեր ունի մեզ յայտնա-
ցործելու:

Քանի մի սիրողների առաջնորդութեամբ մի երեւանցի նըկարիչ հայրապետական ընտրութեան աշխարհական և եկեղեցական պատգամաւորների խումբըն հանեց լուսանկարով, իսկ երեւանի համալգային.ք առաջարկեցին ամսոյս Վին բոլոր ընտրութեան մասնակցողներին ընդունել իրենց քաղաքում հասարակական մանակցութեամբ պատրաստուող ճաշկերոյթին ։ Այս օրվայ ճաշկերոյթի սեղանի վերայ առաջարկուեցին թեմի Սրբազան տեղապահի կողմանէ կենաց բաժակներ թողաւոր կոյսեր և կովկասեան կաթալարչապետ իշխանի, որոնց կողմանէ բարձրագոյն իշխանութեան ներկայացուցիչ պարոն Մելիք-Մեհրապեանցըն շնորհակալութիւն յայտնելով առաջարկից բաժակներ Տէր Տէրդակի և միաբանութեան կենաց։ Գեր-Մկրտիչ Սրբեայիսկոպոս Բաբումեանյնմայեղաճիւս համառօտ ճառերով կենաց բաժակներ առաջարկեց պարոն կաթալարութեան ներկայացուցիչ և ընտրող պատգամաւորոց համար ։ իսկ Շահրաման աղայ Մելիք-Աղամալեանցն նորընտիր կաթալիկոսացու Ներսէս Արքեպիսկոպոսի ։

Ահա՛ տարիկ ձեզ ներսիսի հը-
րաժարականի օրինակն , զոր ա-
մեն ոք կարողալով կարող է դա-
տել նորա և ժողովոյ որոշման հա-
մար իւր անձնական հայեացքով :
Պատգի և դարձեալ ասում՝ եմ ,
նշանակութիւն չը տուի շատ մաս-
նաւոր իրողութիւններին :

(*U*^t *q*^m — *Z*^m, *y*^m *x*^m *p*^m *n*^m)

ՀԱՅ ԳԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Երեկ գրած էինք թէ մայրաքաղաքիս հայազգի վաճառականներէն Մուրատեան եղբարք երկրագործութեան կենցաղօգուտ արուեստին վերաբերեալ զանազան գործիներ և մասնաւորապէս մանկաւոր տեղ ծառայող մեքենայներ բերել տուած են յատկապէս Եւրոպայէն ի դիւրութիւն հողագործ ժողովրդեան :

Հողագործութիւնը երկրին կենդանութիւն տուող պատուական տրհման է . զի հոգն է որ կը զարգայնէ և կ'աճեցնէ երկիրը և մարդուս կենսական պիտոյքները կարողադէ :

Մուրատեան եղբարք հողագործական նիւթերու տուրեաւոր իրենց մասնագիտութիւնը բրած են և տարակոյս չկայ որ այս մասին ամենամեծ զոհաբերութեանց և դժուարութեանց ենթարկուած են :

Մուրատեան եղբարք այսպիսի ձեռնարկութեամբ կրկնակի շահ կարտադրեն . նախ երկրին որ հողագործութեան զարգացմամբ մեծամեծ արդիւնքներ կստանայ, և երկրորդ հողագործ դասուն որ հերկի, կալի եւ հնձոց տաժանակիր աշխատութեանց կազատի, և մեքենայի միջոցաւ կը կատարէ ինչ որ ձեռքով կընէր ցարդ : Տարակոյս չկայ որ Մուրատեան եղբարք իրենց շահութիւնն ունին այսպիսի ձեռնարկութեան մը մէջ, սակայն բազմատեղով զայն այն շահուն հետ որով հանրութիւնը կ'օգտի, անհամեմատ նուազ է :

Մուրատեան եղբարք իրենց նոր ձեռնարկութեան մէջ քաջալերեալ, յետ բազում զոհողութեանց մանկաւոր պաշտօն վարող մեքենայ մը բերել տալով Եւրոպայի Օզպօրն քաղաքէն, անոր առաջին փորձը մայիս 1ին Ռոտոսթօի մէջ կատարուած եւ կատարեալ յաջողութեամբ պրօստիւնուած է : Այս փորձին ներկայ դռնուած են Ռոտոսթօի կառավարիչը, միւլիթին, Հայոց Առաջնորդը, Խտարէի ժողովոյ անդամք և զանազան բարձրագոյն

պաշտօնատարք, որք փորձին յաջողութիւնը անձամբ անձին տեսնելով, գոհունակութեան հանրագիր մը ստորագրեր եւ Մուրատեան եղբարք ներկայացուցիչ Բարունակեան Գրիգոր էֆէնտիին յանձներ են :

Ուրախ եմք որ Տաճկաստանի մէջ երկրագործական արուեստին զարգացման նպատակով այսպիսի կարեւոր ձեռնարկ մը Հայ վաճառատան մը նախաձեռնութեամբ կատարի, որ իւր գործոց և տուրեաւուն ինչպէս նաեւ գներու մէջ միշտ պարկեշտ եղած է, որով թէ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառաց ժողովրդեան վստահութիւնն ու համակրութիւնը վայելել ոկտած է :

Ուստի մեր Ասիայի Հայ եղբարք որք հողագործութեան կենսատու և քաղցր աշխատութեան մէջ կը փնտռեն իրենց իսկական շահը, և որք բնութեան պարգեւած հողին մշակմամբ կուղեն աճիլ և զարգանալ, ջերմագինս կը յանձնարարեմք յիշեալ վաճառատունը որ արդէն Տաճկաստանի կարեւոր գաւառներու հետ յարաբերութիւններ հաստատած է . և շատ գաւառներէ սոյն վաճառատան հողագործական նիւթերէն օգտած ըլլալը փորձով հաստատուած է :

Այսպէս Նիկոմիդա, Պարտիզակ, Կարին, Մուշ, Վան, Բաղէշ, Երզնկայ, Խարբերդ, Ռոտոսթօ, Հալէպ, Սեբաստիա, Կիլիկիա և այն ամեն գլխաւոր գաւառները որոց ժողովուրդը հողագործութեամբ կապրի, անհամեմատ օգուտ և բարիք կը տանան եթէ յիշեալ վաճառատան հետ յարաբերութեան միտեն և նորա վաճառքները գնոյ առնուն, որով թէ իրենք յանձնըս կ'օգտին եւ թէ նոյն վաճառատունը կը քաջալերեն, որ մրտադիր է հետզհետէ աւելի մեծ ձեռնարկներ ընել յօգուտ հանրութեան :

Հասցէն է Ղալաթիա Եօրկանճըլար ճատտէսի Մուրատեան եղբարք թիւ 70 վաճառատունը . Պօլիս Զինճանճըլար Եօգուշու Մուրատեանց տէփօն :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովը իւր սովորական նիստն ընելով երէկ Ղալաթիա, հետեւեալ խնդիրները անօրինեց .

Ֆէրիդիկի գերեզմանատան շինութեան կարգադիր մասնախմբի կողմէ ներկայացեալ կանոնադրութեան այն մասը որ քաղ. ժողովոյ կը վերաբերէր, և որ գերեզմանատան պատերու շինութեան և յարգարման համար ներքին փոխառութիւն մը ընել կառաջարկէր, նոյն մասնախմբի ատենապետ Յ. Մէրեթմօ-Գուլի էֆ. ի հետ խորհրդակցութեամբ, սկզբամբ ընդունեց եւ որոշեց զայն Տնտեսական խորհրդոյ յղել անոր կարծիքն և ստանալու համար : Իսկ կանոնադրութեան ամբողջութիւնը խառն ժողովոյ տանիլ որոշեց իւրեւ անոր պատկանեալ խնդիր :

Գնալը կողոյ եկեղեցւոյն պարտուց բարձման համար ասիէ առաջ հանգանակութիւն մը ընել որոշուած և տեղւոյն թաղական խորհրդոյ ժապաւինեալ տոմար մը յանձնուած էր հանգանակութեան գործն ի դիւրս հանելու համար : Սակայն թաղական խորհուրդն յայտնած ըլլալով թէ ինքն անկարող է սոյն հանգանակութիւնը կատարել, քաղաքական ժողովը որոշեց ուրոյն յանձնախումբ մը կարգել, և յանձնարարեց Գեր. փոխանորդին և Տնտ. խորհրդոյ որ յիշեալ յանձնախումբը կազմեն և ժամ առաջ հանգանակութիւնն սկսիլ տան :

Վանօրէից խորհրդոյ եկեղեցական անդամներէն Տ. Սիմէօն արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան և Տ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ Մըկըրեան, Կրօնական ժողովոյ անդամ ընտրուած, հետեւաբար և Վանօրէից խորհրդոյ անդամակցութեան ըստ օրինի դադարեալ ըլլալով, Քաղ. ժողովը ըստ առաջարկութեան Վանօրէից խորհրդոյ պակասեալ անդամոց տեղ ընտրեց Տ. Տիմոթէոս Կալիսկոպոս Սալիբեան և Տ. Գէորգ վարդապետ Իւթիւճեան :

Բալուէն գանդատադրեր հասած ըլլալով ի Պատրիարքարան, թէ արքունի տրոց հաւաքման մէջ ղեղծումներ ի դործ կը դրուին և այս պատճառաւ հարկւրէն աւելի ընտանիք գաղթելու պատրաստուած են, Քաղաքա-

կան ժողովը այս մասին ինչ ինչ անօրէնութիւններ ըրաւ :

Բերայի կալուածոց հողաւարձութիւնը իւր տան եւ վեց ամսեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցը զրկած ըլլալով, քաղ. ժողովը Տնտեսական խորհրդոյ քննութեանը յանձնեց զայն :

— 0 —

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Յունաց պատրիարքական ընտրութեան օրերը կը մերձենան Սեդէն շատ վիճակներ իրենց աշխարհական պատուիրակները ընտրել են :

Ընդհանուր ժողովը եկեղեցականութեան և ազգին ներկայացուցիչներէն կը բաղկանայ :

Ս. Սինօքի անդամք և մայրաքաղաքիս մետրապօլիտք ընտրուած են և առաջինը իրաւամբ ընդհանուր ժողովոյ անդամ են : Հէրակլէի արքեպիսկոպոսը, որ ըստ առաջարկութեան նորընտիր պատրիարքին գաւազանը կուտայ, ընտրուած հանուր ժողովոյ անդամ է :

Աշխարհական անդամք են Տ. տեւալք :

Մեծ Լօղօֆէթ և պատրիարքարանի երկու բարձրագոյն պաշտօնատարք . աղագլին ժողովոյ անդամք . պետական երկօրթ օտոքս բարձրաստիճան անձինք, (աստիճանաւ ամենէն հինները) երկու օրթոտոքս զինուորականք գնդապետի աստիճանաւ և քաղաքային երեք պատօնատարք, Սամօսի իշխան երբ Կ. Պօլիս գտնուի . չորս պատուէր . վաճառականական արանութեան հինգ անդամք . գլխաւոր միաբանութեանց կողմէ կարգեալ պատուիրակներ . Պոլսի եւ Վոսփօրի թաղերէն երկու պատուիրակ, եւ քսան եւ ու պատուիրակք առաջնորդութեանց Ամասիոյ, Անգլիանուսոյ, Պօսնայի, Պրուսայի, Քաթիկի, Կեսարիոյ, Քիլիկի, Կրէտէի, Եփեսոսի, Հէրակլէ, Եանեսայի, Միտիլէի, Նիկի, Դայի, Ֆիլիպի, Սէլանիկի, Երէզի, Զմիւռնիոյ, Տրապիզոնի և ին :

Դանուբեան երեք իշխանութեանց, որք են Մոլտայի վալաքիա եւ Սերիլիա, կը մայրաքաղաքիս գործակալութեանց քննարկութեան պիտի մասնակցին :

Ա.Զ.Գ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՍՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ

Պալք-բագար Թանգիզ փողոց քիւ 59
ճիշդ դեմ առ դեմ սոթիքի

Մ. Հ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերարեբեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որոյցիւն են, խաչ-վէ՛ սովորական, լաւ եւ ընտրագոյն (Մարթինիքա), շաքար, թրիէսթէի, Մարտիկոյ եւ Հօլանտայի, այլեայլ տեսակ ըսքար-մաշէթներէ զատ, ֆրանսական բուն ֆուրնիէ, Սիպրիի թարմիւղ, նաբօլիի եւ ճէնօլայի մաքարօն ու չէհրիյէ. բրինձ՝ Մարտուսէ եւ Բիզոն առաջին կարգի. անուշեղենի եւ խմորեղենի, յատուկ լաւագոյն ալիւրներ. ֆրանսիոյ եւ Այվալքի ընտիր աճառ. քօլա, ձէթ, քարիւղ (կալ), ի մի բան, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի իր ամեն տեսակներով լաւագոյն այն պիտանի բաներու, որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին:

Գնեքը գոհացուցիչ են:
ԱՊՐԱՆԻ ԶԻՅԱԾ

—Ներքին եւ Արտաքին գործոց նախարար, Ռուսիոյ, Բուսանիոյ եւ Սերվիոյ գետապանք արեւելեան Բուսանիոյ նորընտիր կուսակալ կալիւղ փաշայի ապարանքն երթալով Սոնալուտ գիւղ, նորա վեղիրութիւնը շնորհաւորեր են:

—Բ. Դուռը տէրութեանց գետապաններուն ծանուցապիր մը ուղղելով, Բաթէնի տրոյց մասին ասկէ առաջ տրուած որոշումը յիշեցուցեր է, զոր օտար գրօշակ կրող նաւեր Տարտանելի նեղուցէն անցնելու առեն չէին ուղբեր վճարել:

—Պէյ-Պազարի հրկիւղեց ի նպաստ կաղմեալ յանձնախումբը նկատելով որ Պէյ Պազար զրկուած գրամները հրկիւղեց անմիջական պէտքերը հագալու բաւական են, որոշեր է Կ. Պօլսոյ մէջ հաւաքեալ գրամով հրկիւղեալ տուները վերաշինել:

—Արեւելեան-Բուսանիոյ կուսակալ կալիւղ փաշայի Մէճիտիէյի առաջին աստիճանը շնորհեցաւ:

Սօֆիայէն հասած վերջին հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Սերվիական բանակին համախմբուելու հրաման եղած է:

Օսմանեան կառավարութիւնը իւր Սօֆիա եւ Պէլլիատի գործակատարաց յանձնարարերէ սր այս վէճին պատճառները հաղորդեն իրեն:

Էքսպրէս կըսէ թէ Սերվիոյ եւ Պուլղարիոյ կառավարութիւնք իրենց մէջ ծագած վէճը կարգադրելու համար Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ միջնորդութիւնն ընդունեն են:

—Սոստանէն այս շաբթու հասած լուրերը միշտ անստոյգ են եւ իրաց վիճակին նոր յոյս մը չեն տար: Պէրպէրի մասին անստուգութիւնը կը տիրէ գեւ, թէ անոր անձնատուութիւնը պաշտօնապէս հաստատուած է: Օսման Տիկմա որ Սուաքիմի մօտեցած էր, նոր օգնութիւն հասած ըլլալը տեսնելով, պարտաւորեր է Սուաքիմէն հեռանալ:

—Մայրաքաղաքի գեմանական գետապան Բաթօլիձ կոմսը թարապիտի գետապանատունը փոխադրեցաւ:

պօռալ. վասն զի սարսափը անոր լեզուն բռնած էր:

Անիկա զգաց որ իւր արիւնը գլուխը ցայտած էր. ականջներուն մէջ եղերական ձայն մը կը հնչէր. սիրտը բաբախելէ դադարած էր, իրեն այնպէս երեւցաւ որ իւր բոլորտիքը եղած ամեն բան կը դառնար եւ գետին կը տապալէր:

—Մայրիկ, մայրիկ գոչեց նա հեղձամիջոցի ձայնով մը:

Աչքերը գոցեց:
Յանկարծ խուլ եւ արտասուող ձայն մը հասաւ անոր. սիրտն սկսաւ բաբախել. աչքերը բացաւ, սե ծակէ մը գլուխ մը երեւցաւ. Հանրիէթ այս գլուխը տեսաւ որ երկայն մաղերով ծածկուած էր եւ նորանշան երեւցաւ իրեն: Արդեօք անծանօթ հրէշ մ'էր որ երկրին աղիքներէն դուրս կենէր եւ իրեն կը մօտենար զինքը լափելու համար: Նոր սարսափով մը պաշարեալ աչքերը վերստին դոցուեցան:

Սակայն իւր ալեծուռ խորհրդածութեան մէջ յանկարծական լոյս մը ցայտեց. արդեօք Գայլն Յովհաննէս էր. բայց անոր միտքը խռովելով ընդարմացած էր. այնպէս կարծեց թէ բան մը չը տեսներ բան մը չը լսեր. տեսիլ մ'էր այն:

Ոչ, ոչ:
Հանրիէթ չէր սխալեր. Գայլն Յովհաննէսն էր, աշխարհի վրայ այն միակ անձը որ ոյժ եւ քաջութիւն են ունեցած էր զինքը փրկելու: Հանրիէթի աղաղակը դանիկա իւր քառայուն դուրս հանած էր. եւ կապի թե-

վրայ կը դալարէր. ամեն տեղ բարձունք դալարեօք պսակուած էին. վօթի լեռանց շղթային բեկեալ գիծը երկնից կապոյտին մէջ կընկղմէր եւ կը կորսուէր:

Եւ այս ամենուն վրայ արեգակը իւր ճառագայթները կը սփռէր, իւր լոյսը ամեն ուրեք կը շողայնէր. այս լոյսը կայծակի տարափի նման չլացեալ կը թօթափէր:

—Չաւակներս, ըսաւ կոմսուհին, աւելի բարձր ելնելը անօգուտ է. աւելի բան մը չէք կրնար տեսնել:

—Ինծի հետ ո՞վ կուգայ ծաղիկ քաղելու, ըսաւ Սիւզան:

—Աւելի հեռուն չեմ երթար, ըսաւ Էմմա. ինձ այնպէս կը թուի թէ գլուխս կը դառնայ:

—Իմ ալ սրունքներս հոգնեցան, ըսաւ Պլանչ:

—Իսկ դո՞ւք Հանրիէթ:

—Չեմք նուազ երկնոս չեմ ուղեր ըլլալ, պատասխանեց նորատի աղջիկը. երթանք փունջերնիս կապենք:

Տիկին տը Սիմէզ իւր աղջկան եւ Սիւզանի վտանգի դիմելը չը կարենալով տեսնել, արդեւք չեղաւ անոնց:

Աղջիկները հեռացան եւ նոր սարահարթի մը վրայ գտնուեցան, ուր կարմիր ծաղիկները աւելի գեղեցիկ եւ աւելի շատ էին, Հանրիէթ եւ Սիւզան ուրախութեամբ սկսան ծաղիկ քաղել:

Յանկարծ սուր ճիւղ մը, սարսափահար աղաղակ մը լսուեցաւ, եւ բոլորին արիւնը իրենց երակաց մէջ սառեցուց:

—Աղջիկս, աղջիկս, պօռաց տիկին տը Սիմէզ եր-

ԿՈՒՆԵՔԻՒՆԼ-ԼՈՒՂԱԹ
ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՈՒՆԴԱՄԵՆՏԱԿԱՆ ԻՌՈՒՐԲԵՐՆԵՐ

Աշխատասիրողը

ՄԷՀԷՊ ՇԵՒԻՆԷ և ՄԷՀԷՊ ԱՆՇԷՆ

Պաշտօնակալը Հասար. կրթութեան

Գրաքննութեան սենեկի

Հրատարակիչ

ԳԱՐԵԳՈՆ ՊԱՂՏԱՍԼԵԱՆ

Այս բառարանը, պարունակած արուեստական և գիտական բառերու ճիշտ թեմաները, բացատրութեանց յստակութեամբն իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի։ Սոյն գործը ցարգ հրատարակուած Թրանսկրիպտ—թուրքերէն բառադրոց վրայ սա առաւել թիւնն ալ սոյն որ թուրք տառերով արուած բացատրութիւնները լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի գիւրս թիւն օտարազգեաց։

Մասնաւոր խնամքով զեղեցիկ և մաքուր տպագրութեամբ տետր առ տետր ի լոյս կ'ընծայուի Արամեան տպարանէն։

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու երկնակալ կրկնուած և մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր հրատարակուելէ յետոյ՝ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 դահեկան սակի։

Բ. հատորին Կարող տետրն ալ հրատարակուած է և կը վաճառուի ի գին 2 դահեկան տրամաթ իւրաքանչիւր։

Բաժանորդագիրն է Կ. Պօլսոյ համար 75 դահեկան սակի դաւանաց համար 400

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատարակուած է տարբ բաժանորդագրութիւն չընդունելու։

—o—

ԸՆԹԱՅԻ Ի ԳՐՈՅ ԲԱՐԲԱՌ

Բ. ՏԱՐԻ

Հասարակագիտական և յարգեաց (հանգրձ քերականական բացատրութեամբ)

ԵՂԻՇԷ Վ. ԳՈՒՐԵԱՆ

Սոյն գրասիրտը գրարարի տառն համար ցարգ հրատարակուած լաւագոյն գրասիրտը բերէն մին լինելով կ'ընծայէ առանձնապէս տառն գիւրս թիւն։ Այն հատուածներն որ ամփոփուած են ի նման թէ արձակ և թէ ստանաւոր՝ ճիշտ են և նոր ըստ մեծ ի մասին։

Յիշեալ գրասիրտը բաժնուած է երկու մասերու, առաջին մասին մէջ նախնեաց զանազան կտորներէ զատ՝ կայ նաեւ ԵՂԻՇԷԻ համառօտութիւնը վեց

հատուածներու մէջ, իսկ երկրորդ մասին մէջ «Արարականք ի Սիւլերիա» և «Պօղ և Վերգինեա» վիպասանութեանց համառօտութիւնն ամփոփուած հայերէն գեղեցիկ թարգմանութեամբ։

Կեդրոնատեղին է Արամեան տպարանը։ Կը ծախուի նաեւ գրութեամբ լաւագոյն քով ի գին 10 դրշի։

—o—

ՓՈԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կոստա Լալէլի ճամբի գէմ թիւ 15 մի նոր գեղարան բացուած է, ուր գեղարարներ կը պատրաստեն փութով եւ մանաւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ Եւրոպայէ եկած տառն տետրակներ և գեղեր հատով կամ որ եւ իցէ քանակութեամբ, զորոք նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի բերել կուտայ իւր անուան։

Սոյն գեղարանի բացումը յոյժ օգտակար ծառայութիւն մ'է հատարակութեան, մասնաւոր նիւթական մեծ շահարկութիւնն ամեն անոց սրբ իրենց փնտրածն ճշգրտագոյններու համար գտնաւորութեամբ են հեռաւոր տեղեր գիւնել։

Պատուարժան յաճախորդները գնոց չափաւորութեան հետ

գեղորէից ընտրութեամբ գոյններն իրեն սկզբունք ընտրող սոյն Տ. Ալազիւրեան գեղարանը, որ երկար տարիներէ ի վեր հաշտուար եղած է Եկնի-ճամբ Բօսթանիէի գէմ՝ այս անգամ ամբողջապէս փոխադրուած է Կոստա Լալէլի ճամբի գէմ թիւ 15։

Սոյն փոխադրութեան տառն թիւ Եւրոպայէ բերել տուած խիստ թարմ հանգային ջրեր Պօրտոյի եւ Մալակայի զինկան զանազան ըմպելիք, անուշահամ, եւ այլն եւ այլն։

Նշանաւոր է միանգամայն սոյն գեղարանը իւր Զեմա խմոր մանածիկով, եւ յիշատակ խորդը զմայլած են տպարան ընտրութեան, մասքութեան գնոց չափաւորութեան։

Յիշեալ գեղարանը միշտ յաճախեն ճարտար եւ հաշտուար ըմպելիք, խոյրուած բոլոր ներու համար ալ պէտք է տրուի ժամանակին։

Ղարաթիւ համարած անօթ ճառակալ Միտանեան էֆէնդի Տօքթօր Միտանեան էֆէնդի բարեհաճած է արդէն իր թափ օրեր ձրխարար գտնաւորապէս անուններն։

ՏԵՐ — ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԷԼԻԻՐԵԱՆ

Կիւղիւ պաշարեալ։

Այս ահաւոր աղաղակ արձակողը Հանրիէթն էր։

Անոր հովանոցը ձեռքէն իյնալով թուիէ մը վար կախուած էր. զանիկա բռնելու համար յառաջացաւ. անոր ոտից ներքեւ քարը շրջեցաւ. բարեբաղդարար Հանրիէթ գէպի ետեւ շարժում մը ընելու ժամանակ ունեցաւ. վասն զի կրնար գլխիկար իյնալ և գլխիկը ջախջախիլ։ Հանրիէթ կրնակի վրայ ընկաւ. եւ երկու կանգուն սահելով վար իջաւ, մինչեւ որ դարձանդի մը քով կանկ առաւ։ Յայնժամ սրունքներուն վրայ ելաւ կանգնեցաւ և ձեռքերովը քարին վաթառեցաւ։

Պարսնուհին իւր աղջկան օգնութեան հասնելու համար ջարդ ու բուրդ պիտի ըլլար եթէ Պ. տը վիճէն ուժով մը զանիկա գրկացը մէջ չը բռնէր։

Ամենքն օգնութիւն կը կանչէին բնորոշին շուարեալ, միայն Սիւլան ինքզինքը չէր կորսնցուցած թէպէտ ինքն ալ չափազանց վախցած էր։

Հանրիէթ վտանգաւոր դիրքի մը մէջ էր, սխալ շարժում մը, պզտիկ բան մը կարող էր հաւասարակշռութիւնը կորսնցնել տալ անոր, զանիկա դատարկութեան մէջ նետել, կամ անգունդի մը մէջ գահաժիթել, որոյ ահաւոր կոկորդը անոր ոտից առջեւ բացուած էր։ Սակայն Սիւլան երեսի վրայ պառկած ձեռքերը իւր բարեկամուհւոյն կերկնցնէր օգնելու համար որ վեր ելնէ։ Անշուշտ այսպէս կրնար փրկուիլ, այն քարը որուն վրայ Հանրիէթ կանգնած էր, սոսկալի ճայթիւն մը հանեց, յանկարծ շեղակոյտէն դատուեցաւ եւ կայծակին ձայնին նման ահաւոր ձայնով մը սարահարթին վրայ

թաւաղաւոր ընկաւ։

Խեղճ Հանրիէթ իւր ձեռքերովը ինքզինքը կրցաւ քիչ մը բռնել, իւր ձեռքերը քարին սեւեռած էին. սա կայն իւր մարմնոյն ծանրութիւնը յաղթեց. Հանրիէթ առաջինէն աւելի սոսկալի ճիւղ մը արձակելով մէկ կողմ թաւաղեցաւ և բաղդիկ ոտներուն վրայ ինկաւ։

Այս անգամ Սիւլան բան մը կարող չէր ընել. ինքքէն ալ հեծեծանայ ձայն մը արձակեց որուն յաջորդեցին ցաւոց և յուսահատութեան աղաղակներ։

Տիկին տը Սիւլէզ կամուհւոյն դրկացը մէջ նուաղեալ ինկաւ իբրեւ անկենդան։

Ինչ պէտք էր ընել աւաղ. դժբաղդ աղջիկը աղօտեւրու հնար մը չկար. սոսկալի մահ մը կապառնար անոր օդը սրտաճմիկ աղաղակներով, տրտունջներով և հեծեծանքներով կը թնտար։

Հանրիէթ յապուշ կը թեալ աչքերը վեր վերցուց եւ Սիւլանը տեսաւ որ կրնակի վրայ պառկած էր ձեռքերն իրեն կարկտեւրով. միւսները չէր կրնար տեսնել. սա կայն Սիւլանի յուսահատ վիճակէն հասկցաւ որ օգնութեան միջոց չկար, ամեն յոյս ջնջուած էր իրեն համար. կորսուած էր. պիտի մեռնէր։

Իւր մարմնոյն ծանրութիւնը բաղդը կը խոնարհեցնէր, թէ և բաղդաթիւ ճիւղեր ունէր անիկա. անիկա կղզար միշտ որ անգունդն իյնալու վրայ էր. ամեն անգամ որ դիւրաբեկ ոտները կը կտրտէին, Հանրիէթ կը լսէր իւր լաթերուն բղիկ բղիկ ըլլալը։

Օղային կամուրջին վրայ տարածուած բնաւ շարժում մը ընելու չէր համարձակէր. մինչեւ իսկ չէր կրնար